

PAISATGES EN TRANSFORMACIÓ: Intervenció i gestió paisatgística en territoris en transformació

DEL 2 AL 5 DE MAIG DE 2006

Director: **Carles Llop**

CURSOS D'ESTIU
CRÈDITS DE LLIURE ELECCIÓ

Entitats consorciades:

Patrocina:

CURSOS DE VERANO

Director: **Carles Llop**
Arquitecto. Profesor titular del DUOT. Escuela Técnica Superior de Arquitectura del Vallès. Universidad Politècnica de Catalunya

Coordinadores: **María Herrero**
Geógrafa. Observatorio Territorial del Gabinete de Estudios de la Presidencia. Diputación de Barcelona
David Mongil
Geógrafo. Observatorio Territorial del Gabinete de Estudios de la Presidencia. Diputación de Barcelona

Patrocina: **Diputación de Barcelona**

Contenido: **Las rápidas transformaciones territoriales en Cataluña, y la creciente preocupación e interés social por la calidad del entorno en el que vive la sociedad, han generado en los últimos tiempos un creciente interés por el paisaje. Un paisaje que hay que entender, al mismo tiempo, como resultado de un determinado modelo de desarrollo social y económico, como el entorno cotidiano de las comunidades, y como los valores que socialmente le atribuimos a través de imágenes y representaciones de base cultural.**

La aprobación de la ley catalana del paisaje marca un punto de inflexión. Inspirada en la Convención Europea del Paisaje, entiende que todo el territorio es paisaje y que, por lo tanto, es necesaria una gestión que preserve sus valores ambientales, sociales o culturales.

El curso pretende incidir en la necesidad de una gestión e intervención con criterios paisajísticos en aquellos entornos sometidos a mayores transformaciones –por la presión del proceso urbanizador o de las infraestructuras–, y en los entornos cotidianos de gran parte de la ciudadanía. El curso combina tres tipos de aproximaciones:

a) Presentación de las cuestiones relevantes para un nuevo debate sobre la relación dialéctica entre la sociedad y el paisaje.

b) Presentación de experiencias de intervención y gestión para garantizar la calidad y los valores del paisaje en territorios en fuerte transformación.

c) Sesiones de seminario-taller para discutir casos de estudio y proyectos de intervención paisajística en territorios en transformación.

Para más información sobre las condiciones de participación en los Talleres de Experiencias, consultar la página web del CUIMPB – Centre Ernest Lluch.

PAISAJES EN TRANSFORMACIÓN: Intervención y gestión paisajística en territorios en transformación

DEL 2 AL 5 DE MAYO DE 2006

Precio de la matrícula: 145 € (a los estudiantes universitarios se les aplicará la matrícula reducida de 90 €) Código: 5001

Inscripción y matrícula: CUIMPB – Centre Ernest Lluch, Secretaría de Alumnos Edificio del Antiguo Teatro (acceso por el CCCB) C/ Montalegre, 5 · 08001 Barcelona Tel. 933 017 555 / 933 020 634 info@cuimpb.es / www.cuimpb.es

Formas de pago: Transferencia o ingreso en efectivo en: La Caixa C/ Tallers, 45 · 08001 Barcelona Núm. de cuenta: 2100-3272-94-2200087659

Créditos de libre elección: Los alumnos que deseen obtener créditos de libre elección deberán ponerse en contacto con la Secretaría de Alumnos, que les informará del número de créditos y del trabajo a realizar.

Lugar de realización: Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (C/ Montalegre, 5 · 08001 Barcelona)

PROGRAMA:

Martes, 2 de mayo
9.00 – 9.30 h

9.30 – 11.00 h

11.00 – 11.30 h

11.30 – 12.15 h

Estrategias y políticas

12.15 – 13.00 h

Proyectos e intervenciones

13.00 – 13.45 h

Presentación de experiencias

16.00 – 18.00 h

Paisajes culturales: Una pregunta, dos definiciones, tres escenarios y una alternativa

Introduce: **Joaquim Sabaté**
Arquitecto. Catedrático de Urbanismo. ETSAB. UPC
Participan: **Tres escalas de paisaje, del paseo a la memoria Pere Riera.** ETSAB. UPC
El Parque de la Sèquia de Manresa Jordi Ludevid. Arquitecto. Presidente de la demarcación de Barcelona del COAC
El Parque Fluvial de las Colonias del Llobregat Pere Vall. Arquitecto. UIC

Taller de experiencias

18.00 – 19.00 h

Miércoles, 3 de mayo

9.30 – 11.00 h

Presentación de comunicaciones en el seminario
El proyecto de paisaje en la ciudad-territorio
Cristina Dalnoky
Arquitecta
Diálogo con: **Manel Colomines**
Ingeniero técnico agrícola. ETSAB. UPC
Jordi Bellmunt
Arquitecto. ETSAB. UPC

11.00 – 11.30 h

11.30 – 12.15 h

Estrategias y políticas

12.15 – 13.00 h

Proyectos e intervenciones

13.00 – 13.45 h

Presentación de experiencias

16.00 – 18.00 h

Proyectos de transformación
Introduce y coordina: **Teresa Galí-Izard**
Ingeniera técnica agrícola. ETSAM

Taller de experiencias

18.00 – 19.00 h

Jueves, 4 de mayo

9.30 – 11.00 h

11.00 – 11.30 h

11.30 – 12.15 h

Estrategias y políticas

12.15 – 13.00 h

Proyectos e intervenciones

13.00 – 13.45 h

Presentación de experiencias

16.00 – 18.00 h

Narrativas del saber, experiencias de participación en la construcción del paisaje

Introduce y coordina: **María Goula**
Arquitecta. ETSAB. UPC
Participan: **El proyecto de Dorve Vanesa Freixa.** Asociación Rurbans
Paisaje rural: el papel de la mujer Gemma Cànoves. Geógrafa. UAB

Participan:

Paisaje y parques eólicos de nueva generación Niek Hazendonk. Asesor paisajístico del Gobierno de los Países Bajos
Field Operations-James Corner, paisajes en transformación y transformadores Marc Brossa. Arquitecto
Paisaje y Acontecimientos. Expo Zaragoza 2008 Iñaki Alday y Margarita Jover Biboum. Arquitectos
Arquitectura agrícola en el Priorat Antonio Casado. ACYCSA. Empresa Constructora Medioambiental

Presentación de comunicaciones en el seminario

Razones y valores del paisaje. De la nostalgia del territorio al deseo del paisaje
Claude Raffestin
Geógrafo. Universidad de Ginebra
Diálogo con: **Jean François Seguin**
Jefe de la Oficina de los Paisajes. Ministerio de Ordenación del Territorio y Medio Ambiente de Francia
Albert Cortina
Abogado. Estudio DTUM
Pausa – café
El Paisaje como oportunidad para un proyecto renovado del territorio
Carles Llop
Arquitecto. ETSAB. UPC

Las personas en las cartas del paisaje. Políticas de paisaje en Francia
Jean François Seguin

Parco Giorgio Bassani de Ferrara
Joao Ferreira Nunes
PROAP Estudios y Proyectos de Arquitectura Paisajística Lda

Viernes, 5 de mayo

9.30 – 10.15 h

Estrategias y políticas

10.15 – 10.45 h

10.45 – 11.15 h

11.15 – 11.45 h

11.45 – 12.30 h

Proyectos e intervenciones

12.30 – 13.00 h

Clausura

13.00 – 14.00 h

14.00 h

Habrà traducción simultànea del inglés y francés al castellano.

Lands slide garden Vajont Daniela Moderini. Arquitecta. Universidad del Estudio de Ferrara
Transformaciones y percepciones del paisaje asociado a las construcciones de piedra en seco en el Baix Ebre Josep Aragonés y Neus Miró. Consorcio de Servicios Agroambientales de las comarcas del Baix Ebre y Montsià (CODE)

Desarrollo de políticas sobre paisaje
Jaume Busquets
Geógrafo. Subdirector General de Paisaje y Acción Territorial. Generalitat de Cataluña
Diálogo con: Políticas de paisaje en Italia
Francesca Leder
Arquitecta. Universidad del Estudio de Ferrara

El paisaje de la gestión
Carles Castell
Oficina Técnica de Planificación y Análisis Territorial. Área de Espacios Naturales. Diputación de Barcelona
Pausa – café

Título a determinar
Vicente Izquierdo
Servicio de Vías Locales. Área de Infraestructuras, Urbanismo y Vivienda. Diputación de Barcelona

Los catálogos del paisaje en Cataluña
Pere Sala
Coordinador técnico del Observatorio del Paisaje de Cataluña

Actuaciones ejemplares en Cataluña
Jacint Hom
Arquitecto. Dirección General de Arquitectura y Paisaje Generalitat de Cataluña

Festear el paisaje
Jacques Simon
Arquitecto paisajista
Clausura
Josep Mayoral
Diputado delegado del Área de Espacio Naturales Diputación de Barcelona

PAISAJES EN TRANSFORMACIÓN: Intervención y gestión paisajística en territorios en transformación

DEL 2 AL 5 DE MAYO DE 2006

Director: Carles Llop

CURSOS DE VERANO
CRÉDITOS DE LIBRE ELECCIÓN

Entidades consorciadas: UIMP, Diputación de Barcelona, Ayuntamiento de Barcelona, CCCB

Patrocina: Diputación de Barcelona, Ayuntamiento de Barcelona

CURSOS D'ESTIU

PAISATGES EN TRANSFORMACIÓ: Intervenció i gestió paisatgística en territoris en transformació

DEL 2 AL 5 DE MAIG DE 2006

Director: Carles Llop
Arquitecte. Professor titular del DUOT. Escola Tècnica Superior d'Arquitectura del Vallès. Universitat Politècnica de Catalunya

Coordiadors: Maria Herrero
Geògrafa. Observatori Territorial del Gabinet d'Estudis de la Presidència. Diputació de Barcelona

David Mongil
Geògraf. Observatori Territorial del Gabinet d'Estudis de la Presidència. Diputació de Barcelona

Patrocina: Diputació de Barcelona

Contingut: Les ràpides transformacions territorials a Catalunya, i la preocupació creixent i l'interès social per la qualitat de l'entorn en què viu la societat, han generat els darrers temps un interès creixent pel paisatge. Un paisatge que cal entendre, alhora, com a resultat d'un model determinat de desenvolupament social i econòmic, com l'entorn quotidià de les comunitats, i com els valors que li atribuïm socialment a través d'imatges i representacions de base cultural.

L'aprovació de la llei catalana del paisatge marca un punt d'inflexió. Inspirada en la Convenció europea del paisatge, entén que tot el territori és paisatge i que, per tant, cal una gestió que preservi els valors ambientals, socials o culturals.

El curs es proposa incidir en la necessitat d'una gestió i intervenció amb criteris paisatgístics en els entorns sotmesos a més transformacions –per la pressió del procés urbanitzador o de les infraestructures–, i en els entorns quotidians de la major part de la ciutadania. El curs combina tres tipus d'aproximacions:

a) Presentació de les qüestions rellevants per a un nou debat sobre la relació dialèctica entre la societat i el paisatge.

b) Presentació d'experiències d'intervenció i gestió per garantir la qualitat i els valors del paisatge en territoris en forta transformació.

c) Sessions de seminari-taller per discutir casos d'estudi i projectes d'intervenció paisatgística en territoris en transformació.

Per a més informació sobre les condicions de participació en els Tallers d'Experiències, cal consultar el lloc web del CUIMPB – Centre Ernest Lluch.

Preu de la matrícula: 145 € (als estudiants universitaris se'ls aplicarà la matrícula reduïda de 90 €) Codi: 5001

Inscripció i matrícula: CUIMPB – Centre Ernest Lluch, Secretaria d'Alumnes Edifici de l'Antic Teatre (accés pel CCCB) C/ Montalegre, 5 · 08001 Barcelona Tel. 933 017 555 / 933 020 634 info@cuimpb.es / www.cuimpb.es

Formes de pagament: Transferència o ingrés en efectiu a: La Caixa C/ Tallers, 45 · 08001 Barcelona Núm. de compte: 2100-3272-94-2200087659

Crèdits de lliure elecció: Els alumnes que vulguin obtenir crèdits de lliure elecció hauran de posar-se en contacte amb la Secretaria d'Alumnes, que els informarà del nombre de crèdits i del treball a realitzar.

Lloc de realització: Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (C/ Montalegre, 5 · 08001 Barcelona)

PROGRAMA:

Dimarts, 2 de maig

9.00 – 9.30 h
Presentació del curs
Joan Ganyet
Director General d'Arquitectura i Paisatge Generalitat de Catalunya

9.30 – 11.00 h

Identitat i paisatge avui. Per què parlem de paisatge?
Luisa Bonasio
Universitat de l'Estudi de Pavia
Conversa amb:
Joan Subirats
Polítològ. Director de l'Institut de Govern i Polítiques Públiques. UAB
Jordi Balló
Professor de Comunicació Audiovisual. UPF
Pausa - cafè

11.00 – 11.30 h

Territoris en transformació, paisatges en conflicte
Alexandre Tarroja
Geògraf. SCOT

Estratègies i polítiques

12.15 – 13.00 h
Concepte suís de paisatge: la transversalitat de les polítiques
Benoit Magnin
Departament de Medi Ambient, Transport, Energia i Comunicació. Administració Federal de Suïssa

Projectes i intervencions

13.00 – 13.45 h
Paisatges del plaer, paisatges de la crisi
Mariano de Santa Ana
Historiador de l'art i editor
Luis Roca
Periodista

Presentació d'experiències

16.00 – 18.00 h
Paisatges culturals: Una pregunta, dues definicions, tres escenaris i una alternativa

Introdueix:
Joaquim Sabaté
Arquitecte. Catedràtic d'Urbanisme. ETSAB. UPC
Participen:
Tres escales de paisatge, del passeig a la memòria Pere Riera. ETSAB. UPC
El Parc de la Sèquia de Manresa Jordi Ludevid. Arquitecte. President de la demarcació de Barcelona del COAC
El Parc Fluvial de les Colònies del Llobregat Pere Vall. Arquitecte. UIC

Tallers d'experiències

18.00 – 19.00 h

Dimecres, 3 de maig

9.30 – 11.00 h

Presentació de comunicacions al seminari
El projecte de paisatge en la ciutat-territori
Cristina Dalnoky
Arquitecte
Conversa amb:
Manel Colomines
Enginyer tècnic agrícola. ESTAB. UPC
Jordi Bellmunt
Arquitecte. ETSAB. UPC
Pausa – cafè

Estratègies i polítiques

11.00 – 11.30 h

11.30 – 12.15 h

A la recerca del discurs territorial i de l'imaginari paisatgístic
Joan Nogué
Geògraf. Director de l'Observatori del Paisatge de Catalunya

Projectes i intervencions

12.15 – 13.00 h

La política del paisatge als Països Baixos
Niek Hazendonk
Assessor paisatgístic del Govern. Ministeri d'Agricultura, Natura i Qualitat Alimentària dels Països Baixos

Projectes i intervencions

13.00 – 13.45 h

Performance practices
Chris Reed
Arquitecte paisatgista. StoSS Landscape Urbanism
Universitat de Pensilvània

Presentació d'experiències

16.00 – 18.00 h
Projectes de transformació

Introdueix i coordina:
Teresa Galí-Izard
Enginyera tècnica agrícola. ETSAM

Tallers d'experiències

18.00 – 19.00 h

Dijous, 4 de maig

9.30 – 11.00 h

Participen:
Paisatge i parcs edílics de nova generació Niek Hazendonk. Assessor paisatgístic del Govern dels Països Baixos
Field Operations-James Corner, paisatges en transformació i transformadors Marc Brossa. Arquitecte
Paisatge i Esdeveniments. Expo Zaragoza 2008 Iñaki Alday i Margarita Jover Biboum. Arquitectes
Arquitectura agrícola al Priorat Antonio Casado. ACYCSA. Empresa Constructora Medioambiental

Presentació de comunicacions al seminari

Raons i valors del paisatge. De la nostàlgia del territori al desig del paisatge
Claude Raffestin
Geògraf. Universitat de Ginebra
Conversa amb:
Jean François Seguin
Cap de l'Oficina dels Paisatges. Ministeri d'Ordenació del Territori i Medi Ambient de França
Albert Cortina
Advocat. Estudi DTUM
Pausa – cafè

Estratègies i polítiques

10.45 – 11.15 h

11.15 – 11.45 h

El paisatge com a oportunitat per a un projecte renovat del territori
Carles Llop
Arquitecte. ETSAB. UPC

Projectes i intervencions

12.15 – 13.00 h

Les persones en les cartes del paisatge. Polítiques de paisatge a França
Jean François Seguin

Projectes i intervencions

13.00 – 13.45 h

Parco Giorgio Bassani de Ferrara
Joao Ferreira Nunes
PROAP Estudis i Projectes d'Arquitectura Paisatgística Lda

Presentació d'experiències

16.00 – 18.00 h
Narratives de sabers, experiències de participació en la construcció del paisatge

Introdueix i coordina:
Maria Goula
Arquitecta. ESTAB. UPC
Participen:
El projecte de Dorve Vanesa Freixa. Associació Rurbans
Paisatge rural: el paper de la dona Gemma Cànoves. Geògrafa. UAB

Divendres, 5 de maig

9.30 – 10.15 h

Desenvolupament de polítiques sobre paisatge
Jaume Busquets
Geògraf. Sotsdirector General de Paisatge i Acció Territorial. Generalitat de Catalunya
Conversa amb:
Polítiques de paisatge a Itàlia
Francesca Leder
Arquitecta. Universitat de l'Estudi de Ferrara

Estratègies i polítiques

10.15 – 10.45 h

El paisatge de la gestió
Carles Castell
Oficina Tècnica de Planificació i Anàlisi Territorial Àrea d'Espais Naturals. Diputació de Barcelona
Pausa - cafè
Títol per determinar
Vicente Izquierdo
Servei de Vies Locals. Àrea d'Infraestructures Urbanisme i Habitatge. Diputació de Barcelona

Projectes i intervencions

11.45 – 12.30 h

Els catàlegs del paisatge a Catalunya
Pere Sala
Coordinador tècnic de l'Observatori del Paisatge de Catalunya

Projectes i intervencions

12.15 – 13.00 h

Actuacions exemplars a Catalunya
Jacint Hom
Arquitecte. Direcció General d'Arquitectura i Paisatge Generalitat de Catalunya

Cloenda

13.00 – 14.00 h

Festejar el Paisatge
Jacques Simon
Arquitecte paisatgista
Cloenda
Josep Mayoral
Diputat delegat de l'Àrea d'Espais Naturals
Diputació de Barcelona

Hi haurà traducció simultània de l'anglès i francès al castellà.